

CRISTEA, MIRON (ELIE) - episcop ortodox

n. 20 iulie 1868, Toplița, jud. Harghita

d. 6 martie 1939, Cannes, Franța

S-a născut într-o familie de țărani înstăriți, părinții trimițându-l la școlile din Bistrița (gimnaziul săsesc) și Năsăud (gimnaziul grăniceresc), după care la Institutul Teologic din Sibiu (1887-1890). La absolvire, Ilie (Elie) Cristea este trimis dascăl la școala confesională din Orăștie. Fiind apreciat încă din anii de studii, mitropolitul de la Sibiu îl trimite cu o bursă la Budapesta, unde se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie (1891-1895). A obținut titlul de doctor în filologie cu teza *Viața și opera lui Mihai Eminescu* (15 mai 1895).

Încă din anii studenției de la Sibiu, dar și mai apoi de la Budapesta colaborează la ziarul românesc: *Tribuna*, *Telegraful român*, *Dreptatea*, *Gazeta Transilvaniei*. A fost ales în conducerea *Societății de lectură a studenților români „Petru Maior”* din Budapesta, fiind contemporan cu Iuliu Maniu, Aurel Vlad, Valer Moldovan, cu care leagă o strânsă prietenie. Se implică în activitățile de protest ce au avut loc cu ocazia judecării *procesului memorandiștilor* (mai 1894, la Cluj). De asemenea, va conduce delegația de studenți români ardeleni la Congresul studentesc de la Constanța (1898-1900).

Din anul 1895 este numit secretar eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului (1895-1902), devenind un funcționar de bază. Va fi însărcinat să se ocupe de proiectul Catedralei Mitropolitane din Sibiu.

În anul 1900 este hirotonit ca diacon, iar în anul următor ca arhidiacon (septembrie 1901), fiind tuns în monahism la 23 iunie 1902, la Mănăstirea Hodoș-Bodrog (lângă Arad), primind numele de monah Miron. La 1 iunie 1908 va fi uns protosinghel. Dovedindu-se un foarte bun administrator, dar și datorită chemării teologice arătate, precum și prin implicarea sa în mișcarea națională de emancipare a românilor din Transilvania, a fost ales episcop al Caransebeșului (3 decembrie 1909), fiind hirotonit arhieru și instalat în mai 1910.

În perioada cât a păstorit Episcopia Caransebeșului s-a implicat în salvarea unor biserici și școlilor confesionale românești, în ctitorirea altora. A fost unul dintre cei mai insistenți promotori pentru înființarea Băncii culturale *Lumina*, care să susțină cu burse elevii și studenții,

dar și să ajute material învățăceii români de la școlile de meserii, ba mai mult, să-i ajute să pornească mici afaceri.

În plan cultural s-a remarcat prin implicarea sa în activitatea *ASTREI*, al cărei președinte devine în 1905. A susținut ideea înființării unui Muzeu etnografic și de artă la Sibiu, scriind chiar statutul acestuia. A fost președintele *Reuniunii de muzică* (Sibiu), a activat în cadrul *Societății pentru crearea unui fond de teatru român etc.*

La Adunarea Națională de la Alba Iulia participă în calitate de delegat de drept. Alături de episcopul greco-catolic Iuliu Hossu va prezenta mulțimii Rezoluția adunării. De asemenea, cei doi, împreună cu Vasile Goldiș și Al. Vaida, vor fi desemnați membri în delegația ce va prezenta Regelui Ferdinand I rezoluția de unire a Transilvaniei cu România.

După Unire este desemnat de Marele Colegiu Electoral al Bisericii Ortodoxe Române să ocupe scaunul, rămas vacant, de mitropolit primat (decembrie 1919). La 4 februarie 1925 a fost ales cel dintâi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Fusese ales și membru de onoare al Academiei Române (7 iunie 1919).

În calitate de mitropolit primat și apoi de patriarh al României Întregite îi revine misiunea de a realiza unificarea bisericească ortodoxă. El a reînființat unele episcopii (Tomis, Oradea Mare, Cluj) și a înființat altele noi (Bălți, Ismail sau a Armatei). A înființat Institutul Biblic, pe care l-a dotat cu tipografie, a revigorat revista *Biserica Ortodoxă Română*, a reorganizat și lărgit învățământul teologic, a creat *Fondul Mieilor* pentru ajutorarea tinerilor teologi aflați la studii în străinătate etc. Importante sunt legăturile stabilite de BOR cu alte biserici surori, dar mai ales construirea a două biserici românești la Ierusalim și Iordan, precum și înființarea Episcopiei Ortodoxe Române în SUA și Canada (1934). A inițiat proiectul Catedralei Mântuirii Neamului (1929).

A făcut parte din Regență, după moartea Regelui Ferdinand I, alături de Gh. Buzdugan și Principele Nicolae (iulie 1927 - iunie 1930). Regele Carol al II-lea îl desemnează președinte al Consiliului de Miniștri la 1 februarie 1938. Deține această funcție până la data decesului său, 6 martie 1939.

A publicat: *Proverbe, maxime, asemănări și idiotisme, colectate din graiul românilor din Transilvania și Ungaria* (Sibiu, 1901), *Iconografia și întocmirile din internul bisericeii răsăritene* (Sibiu, 1905), *Cuvântare pentru votul universal, egal și secret* (Budapesta, 1917), *Pastorale și*

cuvântări ale unui episcop român în țară sub stăpânire străină (București, 1923), *Spre zidire* (București, 1932), *Pastorale, predici și cuvântări* (7 vol., 1938-1939).